ШЕРХАН МҰРТАЗА АТЫНДАҒЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ТАРАЗ УНИВЕРСИТЕТІ

«БЕКІТЕМІН»
Шерхан Мұртаза атындағы
Халықаралық Тараз
университетінің ректоры, п.ғ.д.,
профессор
_____ М.Н. Сарыбеков
«__» _____ 2026 ж.

SHERKHAN MURTAZA
UNIVERSITY

УНИВЕРСИТЕТ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМИ-ТЕХНИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТІН ҰЙЫМДАСТЫРУ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

СМЖЕ 4-2-1-2023

Қызметтік пайдалануға арналған басылым

Тараз 2026 ж

АЛҒЫ СӨЗ

1 Әзірлегендер: Ғылым және инновация басқармасының басшысы К.Қ. Шилібек

2 Келісілді: Стратегия, ғылым және халықаралық байланыстар жөніндегі проректор Г.Б. Исабекова

Сапаны қамтамасыз ету және аккредиттеу басқармасының басшысы А.С.Букутова

3. Университет Ректорының 15.09.2026 жылғы № 02 өкімімен бекітілді және іске қосылды.

МАЗМҰНЫ

1 Қолдану аясы 4
2 Нормативтік сілтемелер 4
3 Нормативтік құжаттар 5
4 Негізгі терминдер, қысқартулар және белгілер 5
4.1 Негізгі терминдер 5
4.2 Қысқартулар 7
5 Жалпы ережелер 7
6 Ғылыми-зерттеу және ғылыми-техникалық қызметті басқару 7
7 Ғылыми зерттеулерді жоспарлау және ұйымдастыру 8
8 Ғылыми жобаларды іске асыру тәртібі 8
9 Ғылыми-зерттеу және ғылыми-техникалық қызметті қаржыландыру 8
10 Ғылыми жарияланымдар және ғылыми нәтижелер 9
11 Зияткерлік меншік және ғылыми нәтижелерді коммерцияландыру 9
12 Білім алушылардың ғылыми-зерттеу қызметі 9
13 Халықаралық ғылыми ынтымақтастық 9
14 Ғылыми қызметті мониторингтеу және бағалау 10
15 Тараптардың жауапкершілігі 10
16 Қорытынды ережелер 10
17 Келісу парағы 11
18 Танысу парағы 12
19 Тарату парағы 13
20 Өзгерістер енгізу парағы 14

1. ҚОЛДАНУ АЯСЫ

1.1. Осы Ереже Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз университетінің (бұдан әрі – Университет) ғылыми-зерттеу және ғылыми-техникалық қызметін ұйымдастырудың, үйлестірудің, жоспарлаудың және жүзеге асырудың тәртібін айқындайды.

1.2. Осы Ереже Университеттің ғылыми-зерттеу және ғылыми-техникалық қызметіне қатысатын профессор-оқытушылар құрамына, ғылыми қызметкерлерге, білім алушыларға, құрылымдық бөлімдерге, ғылыми зертханаларға, ғылыми жобалар жетекшілеріне және басқа да мүдделі тұлғаларға қолданылады.

1.3. Ереже Университеттің ғылыми әлеуетін дамытуға, ғылыми зерттеулердің сапасын арттыруға, ғылыми нәтижелерді білім беру процесіне және өндіріске енгізуге, сондай-ақ халықаралық ғылыми ынтымақтастықты дамытуға бағытталған.

1.4. Университеттің ғылыми-зерттеу және ғылыми-техникалық қызметі іргелі, қолданбалы ғылыми зерттеулерді, тәжірибелік-конструкторлық жұмыстарды, инновациялық жобаларды, технологияларды әзірлеу мен коммерцияландыруды қамтиды.

1.5. Осы Ереже Университеттің барлық факультеттері, кафедралары, ғылыми-зерттеу орталықтары, зертханалары және ғылыми қызметті жүзеге асыратын өзге де құрылымдық бөлімдері үшін міндетті болып табылады.

2. НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР

Осы Ережеде мынадай нормативтік құқықтық және нормативтік-әдістемелік құжаттарға сілтемелер пайдаланылады:

2.1. Қазақстан Республикасының Конституциясы;

2.2. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы;

2.3. Қазақстан Республикасының «Ғылым және технологиялық саясат туралы» Заңы;

2.4. Қазақстан Республикасының «Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы» Заңы;

2.5. Қазақстан Республикасының «Мемлекеттік құпиялар туралы» Заңы;

2.6. Қазақстан Республикасының «Дербес деректер және оларды қорғау туралы» Заңы;

2.7. Қазақстан Республикасының «Коммерциялық құпия туралы» заңнамалық талаптары;

2.8. Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің ғылыми және ғылыми-техникалық қызметті реттейтін нормативтік құқықтық актілері;

2.9. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары;

2.10. Қазақстан Республикасының ғылыми-зерттеу және ғылыми-техникалық қызмет саласындағы мемлекеттік бағдарламалары мен тұжырымдамалары;

2.11. Университеттің Жарғысы;

2.12. Университеттің Стратегиялық даму жоспары;

2.13. Университеттің ішкі нормативтік құжаттары.

3. НОРМАТИВТІК ҚҰЖАТТАР

Осы Ережені іске асыру барысында төмендегі ішкі нормативтік құжаттар басшылыққа алынады:

3.1. Университеттің Жарғысы;

3.2. Университеттің Стратегиялық даму жоспары;

3.3. Ғылыми-техникалық кеңес туралы ереже;

3.4. Ғылыми-зерттеу жобаларын ұйымдастыру және іске асыру туралы ереже;

3.5. Білім алушылардың ғылыми-зерттеу жұмыстарын ұйымдастыру туралы ереже;

3.6. Ғылыми жобаларды қаржыландыру және есептілік жүргізу қағидалары;

3.7. Университеттің академиялық саясаты;

3.8. Зияткерлік меншік объектілерін қорғау және коммерцияландыру жөніндегі ішкі құжаттар;

3.9. Ғылыми жарияланымдар мен баспа қызметін ұйымдастыру туралы ереже;

3.10. Қызметтік іссапарлар туралы ереже;

3.11. Университеттің ішкі еңбек тәртібі қағидалары;

3.12. Университет ректорының бұйрықтары мен өкімдері.

4. НЕГІЗГІ ТЕРМИНДЕР, ҚЫСҚАРТУЛАР ЖӘНЕ БЕЛГІЛЕР

4.1. Негізгі терминдер

Осы Ережеде төмендегі негізгі терминдер пайдаланылады:

Ғылыми қызмет

Жаңа ғылыми білім алуға, ғылыми мәселелерді шешуге және ғылыми нәтижелерді қалыптастыруға бағытталған қызмет.

Ғылыми-зерттеу қызметі

Ғылыми зерттеулерді жоспарлау, ұйымдастыру, жүргізу және нәтижелерін алу жөніндегі қызмет.

Ғылыми-техникалық қызмет

Ғылыми зерттеулермен қатар жаңа технологияларды, өнімдерді, техникалық шешімдерді және тәжірибелік үлгілерді әзірлеуге бағытталған қызмет.

Ғылыми зерттеу

Ғылыми әдістерді пайдалана отырып жаңа білім алуға бағытталған жүйелі процесс.

Іргелі зерттеу

Табиғаттың, қоғамның және ойлаудың негізгі заңдылықтары туралы жаңа білім алуға бағытталған теориялық немесе эксперименттік зерттеу.

Қолданбалы зерттеу

Нақты практикалық мәселелерді шешуге және ғылыми нәтижелерді қолдануға бағытталған зерттеу.

Тәжірибелік-конструкторлық жұмыс (ТКЖ)

Ғылыми зерттеу нәтижелері негізінде жаңа өнім, технология, құрылғы, материал немесе техникалық шешім әзірлеуге бағытталған жұмыстар кешені.

Ғылыми жоба

Белгілі бір ғылыми немесе ғылыми-техникалық мәселені шешуге бағытталған, мақсаты, міндеттері, мерзімі, ресурстары және күтілетін нәтижелері белгіленген жұмыстар жиынтығы.

Ғылыми-зерттеу жұмысы

Ғылыми жобалар, зерттеулер, тәжірибелер, талдаулар және ғылыми нәтижелерді дайындау бойынша орындалатын жұмыстар.

Ғылыми нәтиже

Ғылыми зерттеу немесе ғылыми-техникалық қызмет барысында алынған жаңа білім, ғылыми қорытынды, әдістеме, технология, өнертабыс немесе басқа да ғылыми өнім.

Ғылыми өнім

Ғылыми-зерттеу қызметінің нәтижесінде алынған монография, ғылыми мақала, патент, әдістеме, бағдарламалық өнім, технология, тәжірибелік үлгі және басқа да нәтижелер.

Ғылыми қызметкер

Ғылыми-зерттеу және ғылыми-техникалық қызметті кәсіби түрде жүзеге асыратын Университет қызметкері.

Ғылыми жоба жетекшісі

Ғылыми жобаны әзірлеуге, орындауға және нәтижелеріне жауапты тұлға.

Ғылыми-зерттеу тобы

Белгілі бір ғылыми жобаны немесе зерттеуді жүзеге асыру үшін құрылған зерттеушілер тобы.

Ғылыми инфрақұрылым

Ғылыми-зерттеу қызметін жүзеге асыруға қажетті зертханалар, жабдықтар, ғылыми орталықтар, кітапханалар, ақпараттық ресурстар және басқа да материалдық-техникалық құралдар жиынтығы.

Ғылыми тағылымдама

Ғылыми қызметкердің немесе білім алушының ғылыми тәжірибе жинақтау және біліктілігін арттыру мақсатында басқа ғылыми немесе білім беру ұйымында уақытша болуы.

Зияткерлік меншік

Ғылыми және шығармашылық қызмет нәтижесінде туындайтын авторлық құқық, патенттік құқық және басқа да құқықтар жиынтығы.

Коммерцияландыру

Ғылыми және ғылыми-техникалық қызмет нәтижелерін нарыққа шығару, экономикалық айналымға енгізу және табыс алу процесі.

Ғылыми жарияланым

Ғылыми зерттеу нәтижелері жарияланған мақала, монография, баяндама, жинақ немесе басқа ғылыми басылым.

Ғылыми сараптама

Ғылыми жобалардың, зерттеу нәтижелерінің және ғылыми жұмыстардың ғылыми негізділігін, өзектілігін және сапасын бағалау процесі.

Ғылыми этика

Ғылыми қызметті адалдық, объективтілік, академиялық адалдық және зерттеу нәтижелерінің шынайылығы қағидаттарына сәйкес жүзеге асыру нормалары.

4.2. Қысқартулар

Қыс карту	Толық атауы
ҚР	Қазақстан Республикасы
ҚР ҒЖБМ	Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
ҒЗЖ	Ғылыми-зерттеу жұмысы
ҒТЖ	Ғылыми-техникалық жұмыс
ҒЗТ	Ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық

КЖ	жұмыстар
ТКЖ	Тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар
ҒТК	Ғылыми-техникалық кеңес
ҒЗО	Ғылыми-зерттеу орталығы
ҒЗЛ	Ғылыми-зерттеу зертханасы
ПОҚ	Профессор-оқытушылар құрамы
ЖОО	Жоғары оқу орны
БҒЗЖ	Білім алушылардың ғылыми-зерттеу жұмысы
АР	Авторлық құқық
ЗМ	Зияткерлік меншік
KPI	Негізгі тиімділік көрсеткіштері
ЭЦҚ	Электрондық цифрлық қолтаңба

5. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

5.1. Университеттің ғылыми-зерттеу және ғылыми-техникалық қызметі білім беру қызметімен өзара байланыста жүзеге асырылады.

5.2. Ғылыми қызметтің негізгі қағидаттары:

- ғылыми зерттеулердің сапасы мен объективтілігі;
- академиялық адалдық;
- ғылыми еркіндік;
- ғылыми нәтижелердің практикалық маңыздылығы;
- халықаралық ынтымақтастық;
- инновациялық бағыттылық;
- зияткерлік меншік құқықтарын қорғау;
- ғылыми этика нормаларын сақтау;
- зерттеулердің ашықтығы мен есептілігі.

5.3. Университет ғылыми қызметті мемлекеттік ғылыми-техникалық саясаттың басым бағыттарына, өңірлік және халықаралық даму міндеттеріне сәйкес ұйымдастырады.

5.4. Ғылыми-зерттеу жұмыстары университеттің стратегиялық даму бағыттарына сәйкес жүргізіледі.

6. ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМИ-ТЕХНИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТТІ БАСҚАРУ

6.1. Университеттің ғылыми қызметін жалпы басқаруды Ректор жүзеге асырады.

6.2. Ғылыми қызметті ұйымдастыруға жауапты құрылымдық бөлім ретінде Ғылым және инновациялар департаменті немесе тиісті уәкілетті құрылым айқындалады.

6.3. Ғылыми-техникалық кеңес Университеттің ғылыми саясатын қалыптастыруға және ғылыми жобаларды сараптауға қатысады.

6.4. Ғылыми қызметті басқару жүйесіне:

- Ректор;
- ғылыми және инновациялық қызметке жетекшілік ететін проректор;
- Ғылым және инновациялар департаменті;
- Ғылыми-техникалық кеңес;
- факультеттер;
- кафедралар;

- ғылыми орталықтар мен зертханалар;
- ғылыми жобалар жетекшілері;
- ғылыми қызметкерлер кіреді.

7. ҒЫЛЫМИ ЗЕРТТЕУЛЕРДІ ЖОСПАРЛАУ ЖӘНЕ ҰЙЫМДАСТЫРУ

7.1. Ғылыми-зерттеу қызметі жылдық және перспективалық жоспарлар негізінде жүзеге асырылады.

7.2. Ғылыми зерттеулердің негізгі бағыттары Университеттің стратегиялық даму құжаттарына сәйкес айқындалады.

7.3. Ғылыми жобаларды әзірлеу кезінде:
- зерттеу тақырыбының өзектілігі;
- ғылыми жаңалығы;
- практикалық маңыздылығы;
- орындаушылардың ғылыми әлеуеті;
- материалдық-техникалық мүмкіндіктер;
- қаржыландыру көздері;
- күтілетін нәтижелер ескеріледі.

7.4. Ғылыми жобалар мемлекеттік гранттық және бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру конкурстарына, халықаралық бағдарламаларға және Университеттің ішкі қаржыландыру тетіктеріне ұсынылуы мүмкін.

8. ҒЫЛЫМИ ЖОБАЛАРДЫ ІСКЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ

8.1. Ғылыми жобаларды іске асыру ғылыми жоба жетекшісінің басшылығымен жүзеге асырылады.

8.2. Жоба жетекшісі:
- ғылыми жобаның мақсаты мен міндеттерін айқындайды;
- жұмыс жоспарын әзірлейді;
- орындаушылар арасында міндеттерді бөледі;
- ғылыми нәтижелердің сапасына жауап береді;
- есептілікті қамтамасыз етеді;
- қаржылық және материалдық ресурстардың тиімді пайдаланылуын бақылайды.

8.3. Ғылыми жобаның орындалу барысы белгіленген мерзімдерге сәйкес мониторингтен өтеді.

8.4. Жоба нәтижелері ғылыми есептер, жарияланымдар, патенттер, тәжірибелік үлгілер, әдістемелер және басқа да ғылыми өнімдер түрінде рәсімделеді.

9. ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМИ-ТЕХНИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТТІ ҚАРЖЫЛАНДЫРУ

9.1. Ғылыми қызметті қаржыландыру мынадай көздер есебінен жүзеге асырылуы мүмкін:
- мемлекеттік бюджет қаражаты;
- гранттық қаржыландыру;
- бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру;
- халықаралық ғылыми қорлар мен ұйымдардың қаражаты;
- шаруашылық шарттар;
- Университеттің ішкі қаражаты;
- демеушілік және қайырымдылық қаражаттар;
- заңнамада тыйым салынбаған өзге де көздер.

9.2. Қаржыландыруды пайдалану Қазақстан Республикасының заңнамасына және Университеттің ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес жүзеге асырылады.

10. ҒЫЛЫМИ ЖАРИЯЛАНЫМДАР ЖӘНЕ ҒЫЛЫМИ НӘТИЖЕЛЕР

10.1. Университет ғылыми қызметкерлерінің зерттеу нәтижелерін отандық және халықаралық ғылыми басылымдарда жариялауын қолдайды.

10.2. Ғылыми жарияланымдар академиялық адалдық және ғылыми этика талаптарына сәйкес орындалуы тиіс.

10.3. Плагиатқа, ғылыми деректерді бұрмалауға, жалған авторлыққа және басқа да академиялық адалдықты бұзуға жол берілмейді.

10.4. Ғылыми нәтижелерді жариялау кезінде Университеттің атауы мен аффилиациясы белгіленген талаптарға сәйкес көрсетіледі.

11. ЗИЯТКЕРЛІК МЕНШІК ЖӘНЕ ҒЫЛЫМИ НӘТИЖЕЛЕРДІ КОММЕРЦИЯЛАНДЫРУ

11.1. Ғылыми-зерттеу қызметі барысында жасалған зияткерлік меншік объектілерін қорғау Қазақстан Республикасының заңнамасына және Университеттің ішкі құжаттарына сәйкес жүзеге асырылады.

11.2. Ғылыми нәтижелерді патенттеу, лицензиялау, технология трансферті және коммерцияландыру жұмыстары уәкілетті құрылымдық бөлімнің қатысуымен жүргізіледі.

11.3. Ғылыми жобалардың нәтижелерін өндіріске, білім беру процесіне және әлеуметтік-экономикалық салаға енгізу ынталандырылады.

12. БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ҚЫЗМЕТІ

12.1. Университет білім алушылардың ғылыми-зерттеу жұмыстарына қатысуына жағдай жасайды.

12.2. Білім алушылар:

- ғылыми үйірмелерге;
- ғылыми жобаларға;
- конференцияларға;
- олимпиадаларға;
- стартап және инновациялық жобаларға;
- ғылыми тағылымдамаларға қатыса алады.

12.3. Білім алушылардың ғылыми-зерттеу жұмыстары кафедралар мен ғылыми жетекшілердің басшылығымен жүзеге асырылады.

13. ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

13.1. Университет халықаралық ғылыми ұйымдармен, шетелдік жоғары оқу орындарымен, ғылыми орталықтармен және зерттеу институттарымен ынтымақтастық орнатады.

13.2. Халықаралық ынтымақтастық бағыттары:

- бірлескен ғылыми жобалар;
- халықаралық гранттарға қатысу;
- ғылыми тағылымдамалар;
- бірлескен жарияланымдар;
- халықаралық конференциялар;
- академиялық және ғылыми ұтқырлық;

• технологиялар трансферті.

14. ҒЫЛЫМИ ҚЫЗМЕТТІ МОНИТОРИНГТЕУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ

14.1. Ғылыми-зерттеу және ғылыми-техникалық қызметтің нәтижелілігі тұрақты түрде мониторингтен өтеді.

14.2. Бағалау барысында мынадай көрсеткіштер ескеріледі:

• орындалған ғылыми жобалар саны;
• алынған гранттар көлемі;
• ғылыми жарияланымдар саны мен сапасы;
• халықаралық ғылыми базалардағы жарияланымдар;
• патенттер мен авторлық куәліктер;
• коммерцияландырылған ғылыми нәтижелер;
• ғылыми конференцияларға қатысу;
• білім алушылардың ғылыми белсенділігі;
• халықаралық ғылыми ынтымақтастық нәтижелері.

14.3. Ғылыми қызмет нәтижелері бойынша жылдық есеп дайындалады.

15. ТАРАПТАРДЫҢ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ

15.1. Осы Ереженің талаптарын бұзған тұлғалар Қазақстан Республикасының заңнамасына және Университеттің ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес жауапкершілікке тартылады.

15.2. Ғылыми жоба жетекшілері ғылыми нәтижелердің сапасы, есептіліктің дұрыстығы және жоба міндеттерінің орындалуы үшін жауап береді.

15.3. Құрылымдық бөлім басшылары ғылыми қызметті ұйымдастыру және бақылау үшін жауапты болады.

16. ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР

16.1. Осы Ереже Университет ректорының бұйрығымен бекітіледі және бекітілген күннен бастап күшіне енеді.

16.2. Ережеге өзгерістер мен толықтырулар Университеттің белгіленген тәртібімен енгізіледі.

16.3. Осы Ереженің талаптары Университеттің барлық құрылымдық бөлімдері мен ғылыми қызметке қатысушылар үшін міндетті болып табылады.

16.4. Ережеде қарастырылмаған мәселелер Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына және Университеттің ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес шешіледі.

17. КЕЛІСУ ПАРАҒЫ

Қызметі	Аты-жөні	Қолы	Күні
Келісілді:			
Ғылым және инновация басқармасының басшысы	К.Қ. Шилібек		01.09.2026
Стратегия, ғылым және халықаралық байланыстар жөніндегі проректоры	Г.Б. Исабекова		01.09.2026
Сапаны қамтамасыз ету және аккредиттеу басқармасының басшысы	А.С. Букутова		01.09.2026

18. ТАНЫСУ ПАРАҒЫ

Қызметі	Аты-жөні	Қолы	Күні

19. ТАРАТУ ПАРАҒЫ

р/н	Дана нөмірі	Берілген күні	Құрылымдық бөлім	Берілді (Аты-жөні, тегі, қолы)	Алды (Аты-жөні, тегі, қолы)
1	3	4	5	6	7

20. ӨЗГЕРІСТЕР ЕНГІЗУ ПАРАҒЫ

р/н	Бөлім №	Парақ №	Енгізу күні	Негіздеме	Өзгерістер	Қолы
1	2	3	4	5	6	7